

Spis treści

Wprowadzenie	13
CZĘŚĆ I	
KONCEPCJE PSYCHODYNAMICZNE W PROBLEMATYCE SEKSUALNOŚCI	
Rozdział 1	
Czym jest psychoterapia psychodynamiczna? (Lidia Cierpiatkowska, Jarosław Groth, Iwona Józwiak)	31
1.1. Psychoterapia psychodynamiczna a teoria i praktyka psychoanalityczna	31
1.2. Psychoanaliza, psychoterapia psychoanalityczna i terapia psychodynamiczna	41
1.3. Proces i procedury terapeutyczne	56
Rozdział 2	
Seksualność i problemy seksualne w klasycznych i współczesnych koncepcjach psychoanalitycznych – perspektywy rozwojowa i strukturalna	61
2.1. Seksualność i problemy seksualne w teorii popędowo-strukturalnej (Mateusz Stróżyński)	61
2.2. Seksualność i problemy seksualne w teoriach relacji z obiektem (Mateusz Stróżyński)	76
2.3. Seksualność i problemy seksualne w psychologii Ja (Mateusz Stróżyński)	90
2.4. Seksualność i problemy seksualne w teoriach przywiązania i mentalizacji (Monika Marszał)	104
Rozdział 3	
Psychodynamiczna psychoterapia seksuologiczna	132
3.1. Podejście psychodynamiczne w kontekście badań skuteczności psychoterapii zaburzeń seksualnych (Andrzej Kokoszka)	132
3.2. Krótkoterminowa a długoterminowa psychoterapia problemów seksuologicznych (Anna Kwaśniewska-Bieniak)	143
3.3. Psychoterapia indywidualna a psychoterapia pary w leczeniu problemów seksuologicznych (Bernadetta Janusz)	157

3.4. Seksualność w relacji terapeutycznej (<i>Jerzy Gościński</i>)	175
3.5. Specyfika superwizji psychoterapii psychodynamicznej pacjentów z problematyką seksualną (<i>Wiesława Łodej-Sobańska</i>)	195

CZĘŚĆ II

PSYCHODYNAMICZNA DIAGNOZA PROBLEMÓW SEKSUOLOGICZNYCH

Rozdział 4

Model medyczny – diagnoza opisowa (<i>Michał Lew-Starowicz</i>)	211
4.1. Dysfunkcje seksualne	212
4.2. Zaburzenia identyfikacji płciowej	221
4.3. Zaburzenia preferencji seksualnych	223
4.4. Zaburzenia psychiczne i zachowania związane z rozwojem i orientacją seksualną	226

Rozdział 5

Diagnozy różnicowa i strukturalno-funkcjonalna w podejściu psychodynamicznym (<i>Lidia Cierpiatkowska, Emilia Soroko, Iwona Józwiak</i>)	228
5.1. Ogólne cele diagnoz opisowej i wyjaśniającej	228
5.2. Strukturalno-funkcjonalna diagnoza psychodynamiczna	236

Rozdział 6

Integracja i interpretacja – łączenie wiedzy biologicznej z psychodynamiczną na przykładzie wpływu farmakoterapii na seksualność i tworzenie więzi (<i>Sławomir Murawiec</i>)	260
6.1. Łączenie psychoterapii i farmakoterapii	262
6.2. Przykład pracy klinicznej	269
6.3. Wpływ powszechnie stosowanych leków serotonergicznych na seksualność i przywiązanie	275
6.4. Podsumowanie	284

CZĘŚĆ III

PSYCHOTERAPIA PSYCHODYNAMICZNA SEKSUALNOŚCI W CYKLU ŻYCIA

Rozdział 7

Rozwojowe aspekty życia seksualnego (<i>Wojciech Hańbowski</i>)	289
7.1. Seksualność dziecięca	289
7.2. Seksualność a obraz ciała	289
7.3. Życie seksualne a popęd wiedzy	290
7.4. Budowanie więzi – łączący i separujący wymiar seksualności	292
7.5. Życie seksualne a więź z obiektem w wieku podeszłym	295
7.6. Podsumowanie	297

Rozdział 8**Psychoterapia problemów w obszarze seksualności u dzieci**

<i>(Małgorzata Sadowska, Robert Sadowski)</i>	299
8.1. Seksualność dziecka – wprowadzenie	299
8.2. Przejawy seksualności i zaburzenia seksualne u dzieci	300
8.3. Wpływ czynników traumatycznych na zakłócenia rozwoju seksualnego	306
8.4. Psychoterapia dzieci	309
8.5. Podsumowanie	316

Rozdział 9**Psychodynamiczna praca z problemami seksualnymi pojawiającymi się w adolescencji** *(Marie-Thérèse Morat)* . . . . .

317

9.1. Początki życia psychicznego: dziecko samo w sobie nie istnieje	318
9.2. Dojrzewanie i dojrzałość płciowa: zmiany psychosomatyczne	324
9.3. Klinika okresu dojrzewania na oddziale pediatrii ogólnej	330
9.4. Przykład pracy klinicznej: Elena, anoreksja mentalna	333
9.5. Podsumowanie	339

Rozdział 10**Psychodynamiczna psychoterapia problemów seksualnych w dorosłości – psychoterapia pary z problemami seksualnymi** *(Izabela Turbaczewska-Brakoniecka)* . . . . .

340

10.1. Psychodynamiczna psychoterapia par – przegląd literatury	340
10.2. Patomechanizmy zgłaszanego przez parę problemu seksualnego	348
10.3. Założenia psychodynamicznej psychoterapii par w kontekście psychoterapii pary z problemami seksualnymi	351
10.4. Specyfika przeniesienia i przeciwprzeniesienia	354
10.5. Cykl życia pary a relacyjny i intrapsychiczny patomechanizm ich problemów seksualnych	357
10.6. Psychodynamiczny proces leżący u podłoża dysfunkcji seksualnych	372
10.7. Podsumowanie	385

Rozdział 11**Seksualność w późnej dorosłości w podejściu psychodynamicznym** *(Anna Kata-Christophe)* . . . . .

386

11.1. Późna dorosłość – zagadnienia ogólne	387
11.2. Seksualność w późnym wieku	388
11.3. Starzenie się, czyli o zegarze chrono-biologicznym, o aparacie psychicznym i poczuciu własnej cielesności	393
11.4. Dynamika seksualności pary w starszym wieku	399
11.5. Wpływ instytucji opiekuńczych na seksualność osób w późnej dorosłości	401
11.6. Okoliczności pojawiania się tematów seksualnych i zasady prowadzenia rozmowy o tej problematyce	405
11.7. Podsumowanie	407

Rozdział 12

Psychodynamiczna praca z pacjentami biseksualnymi i homoseksualnymi w różnych okresach życia (Grzegorz Iniewicz)	408
12.1. Sigmund Freud: od biseksualności do preedytalności	408
12.2. Następcy Freuda: w stronę patologizowania homoseksualizmu	410
12.3. Kontekst: homoseksualizm poza psychoanalizą	411
12.4. W stronę depatologizowania homoseksualizmu	412
12.5. Praca psychodynamiczna w praktyce	414
12.6. Opis pracy klinicznej	432
12.7. Podsumowanie	433

Rozdział 13

Psychodynamiczna praca z osobami aseksualnymi w różnych fazach życia (Judit Lendvay)	435
13.1. Definicja aseksualności i wyniki badań naukowych	438
13.2. Aseksualność w literaturze psychoanalitycznej	443
13.3. Aseksualność na różnych etapach życia oraz uwagi z perspektywy terapeutycznej	448
13.4. Podsumowanie i wskazania	456

CZĘŚĆ IV**SPECYFICZNE OBSZARY ZASTOSOWANIA****Rozdział 14**

Psychodynamiczne podejście do różnych przejawów seksualności	461
14.1. Atypowe, perwersyjne a parafilne zachowania seksualne (Jarosław Groth)	461
14.2. Otwarta niemonogamia w świetle koncepcji psychodynamicznych (Grzegorz Iniewicz, Katarzyna Grunt-Mejer)	488
14.3. Psychodynamiczna praca w obszarze seksualności z osobami wierzącymi (Barbara Smolińska, Anna Rygielska, Wojciech Sulimierski)	507
14.4. Problematyka tożsamości płciowej z perspektywy terapii psychoanalitycznej (Małgorzata Chojnowska)	525

Rozdział 15

Psychodynamiczne podejście do różnych problemów w sferze seksualnej	540
15.1. Zastosowanie teorii przywiązania w pracy z dziećmi wykorzystanymi seksualnie (Małgorzata Czub)	540
15.2. Psychoterapia psychodynamiczna osób z doświadczeniem wykorzystania seksualnego w dzieciństwie (Izabela Turbaczewska-Brakoniecka)	555
15.3. Osobowość mnoga (dysocjacyjna) u osób po wykorzystaniu seksualnym w dzieciństwie – wybrane aspekty pracy psychoterapeutycznej (Izabela Turbaczewska-Brakoniecka)	594
15.4. Eklektyczne wykorzystanie podejść psychodynamicznych w diagnozie i terapii osób uzależnionych od seksu i środków psychoaktywnych (Judy Levitz)	613

Rozdział 16

Podjęcie psychodynamiczne w praktyce sądowo-penitencjarnej	634
16.1. Opiniowanie sądowo-seksuologiczne w perspektywie psychodynamicznej (<i>Sławomir Jakima, Aldona Stodulska-Błaszke</i>)	634
16.2. Perspektywa psychodynamiczna w podejściu klinicznym wobec sprawców przestępstw seksualnych (<i>Rafał Rutkowski, Wojciech Sroka</i>)	649

Rozdział 17

Nowe zastosowania podejścia psychodynamicznego	665
17.1. Metody wspomaganego rozrodu a rozwój psychoseksualny (<i>Diane Ehrensaft</i>) .	665
17.2. Nowe układy rodzicielskie a rozwój psychoseksualny (<i>Toni Vaughn Heineman</i>)	685
17.3. Ogólne założenia współczesnych teorii neuropsychoanalitycznych a seksualność i przywiązanie (<i>Sławomir Murawiec</i>)	699
Bibliografia	723